
*Dobrý večer, řekl jsem Oranžovému oknu,
co se na mne dívá, máme to dneska zimu, co,
a taky mlhu, bylo by dobře zajít na sklenici piva,
to by nám šlo k duhu.*

Listí se lepilo a lucerny rozmazávala mlha a myslím, že i trochu mrholilo. Šel jsem sám Kampou v podzimním večeru, jen tak, vlastně za nikým a nikam. Mlha balila lucerny vatovými chuchvalci, kladla se na štukové římsy paláců a vlála z nich jako třásnité praporce, obtáčela postavy chodců, zatékala jim do rukávů a za límce kabátů. Kampa voněla mlhou, vlhnoucím listím a čerstvou zemí a taky deštěm, který už tu byl, nebo který teprve přijde. Neměl jsem límec, abych si jej ohrnul, a do svetru se mi vpíjel chlad.

A v tom sychravém večeru svítilo Oranžové okno přívětivým světlem a dělalo do mlhy oranžový tunýlek. Šel jsem tedy blíž, až jsem stál úplně pod ním. Dívalo se přátelsky, vesele a teple. Přednesl jsem mu své veršíky a okno se zeptalo, co je to ten duh a jak to k němu jde. Přiznal jsem, že tohle vůbec nevím, a tak jsme se dali do řeči.

Dozvěděl jsem se, že za ním bydlí kluk jménem Honzík se svým lvem Ludvíkem, tatínkem Janem a maminkou Evou. Ten lev je, pravda, jenom plyšový a teď už trochu odřený, a poslední rok dokonce smutný, protože jej Honzík nechává skoro pořád doma. To od té doby, co začal chodit do školy a rozhodl se, že dospělí kluci už po Kampě plyšové lvy nenosí.

Honzík zato je veselý za sebe i Ludvíka dohromady. A když je doma, velice si svého lva váží a často si s ním hraje, přestože je teď tak dospělý.

A ještě ledacos jsme si s Oranžovým oknem vyprávěli, jak jsem tam stál v podzimní mlze. Bylo to totiž velice moudré okno. Jedno z těch, která se umějí dívat. Dovnitř i ven.

Abyste věděli, tohle většina oken neumí. Skoro všechna jsou jen k tomu, aby se jimi lidé dívali ven (a někdy také dovnitř, ale to se nesluší). Když budete chodit s otevřenýma očima, jistě brzy poznáte ta okna, která jsou jen na dívání. A pak ta, která se dívají sama.

Mlha mě prosakovala od hlavy k patě, ale vlastně se mi vůbec nechtělo odejít z dosahu té teplé záře a přátelského povídání. Vyprávěli jsme si právě o včelách, moc hezky, protože tomu ani jeden nerozumíme. A tak jsme své názory na včely brali velice vážně a vzájemně jsme si přikyvovali, když tu se objevil pan Kobliha.

Pan Kobliha tudy chodí často, má to na cestě do práce i z práce. Čistí koleje a zejména výhybky, chodí si s takovým kbelíčkem a háčkem a košťátkem a může si kdykoli nastoupit a kdykoli vystoupit do kterékoli tramvaje, třeba i mimo stanici.

Tak například pan Kobliha takhle na Klárově skočí do předního vozu, zrovna za řidiče.

— Ahoj, Franto, povídá, — tak jak je to.

A řidič povídá, — jó, pane Kobliha, takový a takový.

A potom pan Kobliha klidně vystoupí v polovině serpentiny k Chotkovým sadům.

— To je pan Kobliha, řekl jsem oknu. A panu Koblihovi jsem oznámil, že tohle je Oranžové okno.

— Kobliha Jan, jméno mé, pravil pan Kobliha, — a mně se zdá, že už jsme se viděli.

— To je možné, povídá Oranžové okno, — jsem tu už zaměstnán řadu let.

— Tak to bude ono, raduje se pak Kobliha, — já taky. Pak pravil, že by to chtělo něco pro zahřátí, a okno povídá, — tak co, pane Kobliha, jak je to.

— Jó, na to pan Kobliha, — takový a takový. A pak si spolu moc hezky povídali.

Poslouchal jsem je spokojeně, ale po čase mi začalo být doopravdy zima. Dali jsme tedy s panem Koblihou dobré pozdravení a ponořili jsme se spolu do mlhy. Od jedné plynové lucerny ke druhé až tam, kam jsme měli namířeno.

Když jsem šel potom noční Kampou domů, bylo mi o hodně tepleji. Možná že z teplé hospody nebo z toho povídání, ale nejvíc asi od dobré nálady.

A s Oranžovým oknem si od té doby chodívám často povídat. Protože to je velice moudré okno.

Seděl jsem jednoho jasného podzimního odpoledne v Lobkovické zahradě, vysoko nad Vlašskou ulicí, a hřál se v posledních paprscích dnešního slunce.

Vzduch byl podzimně průzračný a prosvětlený pestrými barvami, ale zároveň zastřený jemným mlžným oparem, jak tomu bývá jenom za podzimních dní. Kolem pršelo listí a šustivě se ukládalo na zem, na lavičku i na mne. Tu se snášel jeden jediný lístek, osamoceně plachtící vzduchem, někdy se chvíli nedělo vůbec nic. A pak najednou listnatá sprška všemožných tvarů, velikostí a barev.

Díval jsem se dolů přes malostranské údolí až naproti k Úvozu a palácům Pražského hradu a tvářil se, jako že jsem docela zahleděn do té krásné vyhlídky. To proto, abych nepoplašil zahradní víly, na které jsem se dnes přišel vlastně podívat. Vždycky je sem chodím s podzimem navštívit, čas padajícího listí je pro ně dobrou veliké radosti a zábavy.

Když se budete tiše a pozorně dívat, jak listí padá, tu si někdy povšimnete lístku, který neslétně na zem. Točí se chvíli ve vzduchu a pak se krouživě vydá vzhůru, pak zase trochu níž — kamsi pryč, nesen neviditelnými vzdušnými víry, jako plachtící papírový drak.

A právě v těch lístcích sedí zahradní stromové víly, lehounké a průsvitné, které znají tajemství vzdušných proudění. Neletí ovšem daleko, někde opodál dojde vzdušným proudům síla a víly se snášejí pomalu k zemi, aby se znovu vyšplhaly na strom a čekaly, až bude padat další list.

Seděl jsem obklopen tím všebarevným listím na stromech, ve vzduchu i na zemi a úkradkem sledoval, kam poletí lístky, které se nesnášely přímo na zem. Byl jsem tak zabrán do své podívané, že to se mnou leknutím trhlo, když se vedle mne náhle ozval hlas:

— Dobrý večer přeju, a kdosi se posadil. Koukám, a on to pan Kobliha.

— Na přátele zapomínáte, povídá pan Kobliha, — a v hospodě jste už taky drahnou dobu nebyl.

Musel jsem přiznat, že je tomu tak, ale pan Kobliha hned pokračoval: — Neříkám to jen tak nadarmo, pravil. — Věc je totiž taková, že vás už několik dní čeká to vaše Oranžové okno; kdykoliv jdu kolem, tak se po vás ptá. Chtěl jsem vám to

říct, až se u piva potkáme, ale vypadá to, že něco dost spěchá. Tak jsem si dneska řekl, že musím za vámi.

— Jak jste mě ale, propána, až tady našel, díval jsem se na něj udiveně.

— Oranžové okno to ví, řekl pan Kobliha klidně, — je to opravdu velice zvláštní okno. Říkalo, že může vidět, kde po celé Malé Straně kdo právě je. Ale nemůže vám nijak říct, abyste za ním přišel. A tak jdu já.

— To jste hodný, pane Kobliho, povídám, — a co bychom to zdržovali, půjdem hned.

Vydali jsme se spolu dolů k Vlašské ulici a padající kaštany nám bubnovaly do kroku. Čirým podvečerním vzduchem vanula vůně kouře, hlavní a všudypřítomná vůně podzimu. Pan Kobliha se několikrát zhluboka nadýchl a pak jsme si chvíli povídali, čím vším voní podzim. V té řeči jsme došli až do uličky Prokopské a na Maltézském plácku se obrátil pan Kobliha domů.

Když jsem stanul pod Oranžovým oknem, bylo vidět, že má radost.

— Potřebuji tvou pomoc, ozvalo se hned, vlastně Honzík ji potřebuje, ale v tom není rozdíl.

A pak mi vyprávělo o tom, že už nějaký čas ztratil chlapec Honzík, který za ním bydlí, všechnu svou veselost, a dokonce je tak smutný, že je smutnější, než kdy byl jeho lev Ludvík.

— Něco je špatného u nich doma, vyprávělo Oranžové okno, — a rodiče nemají na Honzíka čas. Vlastně nemají čas vůbec, a tak nemají čas ani na něj. Nevím, jak bych to řeklo, já to spíš dovedu vidět než říct, ale je to zkrátka tak, že jsou tři, a přitom je každý sám. Sám se svými vlastními starostmi. Ani starosti už nemají společné. A Honzík vypadá teď úplně jinak než dřív.

— Ty prý se znáš dobře s mlžným koněm Kajetánem, končilo Oranžové okno, — a já si myslím, že ten jediný by mohl Honzíkovi ke klidu dopomoci.

— To už je řada let, co jsem se s ním znal, odpověděl jsem, — a teď už ho ani nenajdu, Kajetána dospělí lidé vidět nemohou. Před lety to bylo jinačí, v dobách, kdy jsem byl tak starý jako tvůj Honzík.

A pak jsem Oranžovému oknu vyprávěl o tom, jak jsem se seznámil s mlžným koněm Kajetánem a jak to s ním bylo dál.

Pa
Měkce a neslyšně našlapoval do kopce k Petřínu po dlažbě Vlašské ulice, když jsem se s ním poprvé setkal. Pásl se v aleji plynových luceren, a když pod některou z nich procházel, jeho mlžná, mléčně bledá barva prosvětli se na chvíli slonovinovou nažloutlostí.

Chodíval jsem tehdy z hodin klavíru, na který jsem se nakonec nikdy hrát ne naučil. Před chvílí přelo a na dláždění byla malá zrcadélka s kousky svítlen.

Blížil se ke mně, a já jsem se jen díval. Krásný, tichý kuň, stříbřitě šedý a mléčně bílý, jen místy měňavý trošičku do růžova. Hřívu měl vlhkou a těžkou a jen velké oči temné jako dva okrouhlé otvory do mlhy.

Moc se mi chtělo na něj sáhnout, ale pak jsem si řekl, že by to asi neměl rád. Dodnes nevím, proč jsem to věděl tak jistě. A tak jsem jen tiše stál a on se po mně podíval tmavýma očima. Lehounce frknul a vydýchl z nozder obláček narůžovělé mlhy. On šel k Petřínu, já dolů do Prahy. A od té doby jsme se znali.

Znají ho jenom děti. A pak samozřejmě všechny pohádkové osoby a osůbky, bytosti a bytůstky, co jich je po Malé Straně. Jenom dospělí ho mohou vidět velice zřídka. A tak si myslí, že není.

Přichází vždycky od řeky, nejčastěji v mlhavých dnech podzimu nebo po letních bouřích, když se paří zem. Dneska šla od vody mlha, říkají potom dospělí.

Spásá trávu starých míst, tu tajemnou, osamělou trávu, rostoucí mezi kameny dláždění a v puklinách zdí, ve škvírách kamenných schodů, na střeších a římsách. Trávu, která roste tam, kde ji nikdo nezasil.

Vchází na nádvoří starých domů a paláců, toulá se uličkami s dlážděním z kocičích hlav, vychází za vysokou zdí Lobkovické zahrady, potkáte ho na Starých zámeckých schodech, ale i na mnoha jiných schodištích Malé Strany. Objeví se kdekoli — a pak se zase rozplyne. Tak jako přichází mlha.

Často jsem na něj čekával, když jsem věděl, že je jeho čas. Vždycky mi bylo krásně a klidno, když kolem mne přešel. Nikdy jsme si nic neřekli. Ale myslím, že mne měl rád.

Bylo to jednou zvečera na jaře, kdy jsem začal poznávat, jaká je Kajetánova moc. Ulice ještě neoschly a mezi kameny vyrážela sotva zelená travička. Pod Jánským vrškem, dole na Tržišti, bylo slyšet převeliké naříkání. Plakala tam malá holčička, protože se ztratila mamince. Byla moc nešťastná a smutná a vystrašená, a tak plakala pořád víc, a čím víc plakala, tím byla nešťastnější a vystrašenější. Nikomu z lidí, co se jí ptali, nemohla nic říct, protože to pro ten velký pláč vůbec nešlo.

A tak tam stál jeden pán s dvoukolákem a jeden pán se psem a jeden pán jen tak sám v zeleném klobouku, paní z mlékárny odvedle a paní, co pořád něco radi-la, a dědeček Havránek z Jánského vršku a nakonec i strážník v uniformě.

Všichni se snažili, aby ta holčička tolik neplakala a mohla trošku mluvit. Dělali všechno možné, jak kdo uměl, ale nic nepomáhalo. Už se začínalo stmívat, a tak bylo všechno ještě horší. Díval jsem se kousek zpovzdáli, poslouchal a nevěděl co by, protože jsem nebyl o mnoho větší než ta holčička.

A tu vyšel ze Schönbornského paláce Kajetán. Prošel kolem mne, podíval se a růžově zafrkal. Dívali jsme se na sebe a mně bylo zase dobře jako vždycky, když tu byl. Pak jsem ho tiše pozdravil a on šel pomalu dál. Nikdo ho neviděl, jenom já. Dospělí proto, že byli dospělí, a ta holčička proto, že tolik plakala. A v tom se to stalo.

Jak tak Kajetán procházel kolem té skupinky na Tržišti, udělalo se ticho. Holčička, co už tam takovou dobu plakala a nebyla k utišení, přestala najednou naříkat, jako když nitku přetrhne. A začala se do slz usmívat.

Velcí lidé kolem, do té doby neklidní a všelijak se dohadující, umlkli zrovna tak. Všichni se rozzářili tichým usmíváním a ta holčička jim všechno řekla, klidně a pomalu.

A Kajetán už šel dál, až se rozplynul kdesi na Jánském vršku.

Od té doby jsem tohle viděl ještě několikrát. Kajetán prošel kolem podnapi-lých pánů, hádajících se do letní noci — a pánové se zamlčeli. Prošel kolem velmi smutné černé paní — a paní se maličko pousmála. Vešel do nádvoří, kde z okna plakalo děťátko, a to si začalo vrnět a broukat.

Tam, kde mlžný kůň Kajetán měkce a neslyšně prošel, bylo to vždycky tak. Jednou, to už jsem byl o hodně starší, byla moje maminka velice utrápená.

Moc smutných věcí se stalo u nás v rodině a viděl jsem, že maminka už má málo sil unést všechnu tu starost, která přišla. Měl jsem o ni strach.

A tak jsem stával v malostranských uličkách každý večer.

— Kajetáne, řekl jsem, když přišel, — pojď za mnou, maminka to potřebuje.

Kůň se zadíval temnýma očima, pokývl hlavou a já jsem šel dolů, přes Karmelitskou ulici a Maltézské náměstíčko na Kampu. Bylo to poprvé, co jsem na Kajetána promluvil něco více než pozdrav. Teď šel za mnou, pomalu a tiše podél Čertovky až ke kostelíku sv. Jana Na prádle. Víím, že Kajetán se objevuje jenom na Malé Straně, ale nějak jsem doufal, že bude moci se mnou jít dál. Ale tam, na konci Kamy, se zastavil a jenom se na mne vážně díval. Chvilku tak stál, zahrabal nohou — a potom se rozplynul nad Čertovkou.

Druhý den jsem vzal maminku s sebou. Chtěl jsem ji posadit někde na lavičku a pak jít hledat Kajetána. Už se šeřilo a přicházel podzimní čas.

A tam dole u Čertovky, na začátku Malé Strany, stál mlžný bílý kůň a díval se na nás tmavýma očima.

Sešli jsme dolů, a Kajetán stál. Prošli jsme kolem něj — a mamince se trošku uvolnila tvář, kterou jsem teď pořád viděl smutnou a napjatou. Za chvíli jsme se zastavili a Kajetán nás došel. Odfmrnul — a položil svoje stříbřité, jemně narůžovělé nozdry mé mamince na rameno.

A maminka se začala tiše usmívat. Napřed jen tak posmutněle, potom trochu radostněji. Když jsme šli domů, byla pořád ještě smutná, ale už byla klidná. Nějak se to ve mně zlomilo, říkala. A na konci Kamy stál stříbřité šedý kůň s velkýma tmavýma očima.

Pak už jsem ho najednou nevidal. A tak jsem věděl, že jsem dospělý.

Snad možná, až tohle všechno napíšu, zase se s ním setkám.

— A tak si Kajetána bude muset najít Honzík sám, řekl jsem, když jsem končil své vyprávění, touhle roční dobou se tu toulá skoro každý den. — Horší je, že si myslím ...

— Tak já mu to řeknu, přerušilo mě Oranžové okno samým nadšením, — tak já mu to potichoučku řeknu. Někdy s ním mluvívám večer, když jde spát, a vyprávím mu pohádky. A dneska večer mu povím tvoje vyprávění o Kajetánovi.

— Jenomže já si myslím, řekl jsem znovu, se značnou důrazností, — že i když si Honzík Kajetána najde, napořád mu to nepomůže. Kajetánova pomoc je jiná, než Honzík potřebuje, ta je jen na krátko.

Ale Oranžové okno mě už neposlouchalo a jen se těšilo, jak to dobře dopadne. A honem se začalo dívat dovnitř, kdy už půjde Honzík spát.

A z toho je vidět, že i s velice moudrým oknem není žádná řeč, když začne dělat něco jenom ze samého nadšení.

Příští dny mi ale zvědavost pokoj nedala, a tak jsem se kdesi na Kampě s Honzíkem trochu seznámil. To abych věděl, jak to všechno s Kajetánem půjde.

Honzík chodíval zase ven se svým lvem Ludvíkem a úplně zapomněl, že to dospělí muži nedělají. Nejspíš nechtěl tolik cítit, že je sám, a tak ho bral s sebou i na výpravy za tajemným koněm do uliček Malé Strany. Jenom když občas šel mezi kamarády, zůstával lev doma.

A tak když jste v ty dny viděli malého chlapce s odřeným plyšovým lvem pod levou rukou, mohli jste si být jisti, že jde hledat mlžného koně Kajetána.

Po několika dnech jsme se potkali na hořejším Malostranském náměstí a já jsem poznal, že ho našel. Nejspíš jsem mu to viděl na očích, ale bylo by to k poznání i všelijak jinak. Takhle asi musel vypadat Honzík dřív, jak ho Oranžové okno znalo. Spokojený a klidný a teď už i trochu rozpustilý. Takovou změnu mohl způsobit jedině Kajetán. Šel se mnou na Kampu a vesele vyprávěl. Když uviděl kluky, zůstal chvíli rozpačitě stát.

— Podržte mi Ludvíka, povídá potom, a ještě honem dodal, — prosím vás. Ale to už byl mezi nimi.

Stál jsem tam s plyšovým lvem v náručí a říkal si, že to snad přece jen bude dobré, lepší, než jsem si myslel.

V těch dnech, co přišly, jsem měl hodně práce a na Malou Stranu jsem se dostal až za drahný čas. Listí mezitím na zemi přibývalo do vlhkého, měkkého koberce a koruny stromů prořídly, že jimi bylo leckde vidět podzimní nebe, plné jasně a ostře svítících hvězd.

Oranžové okno svítilo, ale kdo je znal, ten hned věděl, že to není světlo veselé.

— Tak jak to vypadá, zeptal jsem se hned, abych mu ušetřil otálení. A vypadalo to tak, jak jsem se kdysi obával.

U Honzíka doma to nebylo o nic lepší než dřív a jeho osamělost nemohlo změnit ani to, že teď znal mlžného koně Kajetána. Vydával se za ním stále častěji do podzimních koutů Malé Strany. Někdy jej vůbec nenašel, a i když se bílý kůň objevil, netrvalo dlouho a s chlapcem to bylo jako dřív.

— Kajetán mu pramálo pomohl, řeklo Oranžové okno vyčítavě, — a takhle už to nejde dál.

— Pomohl, jak je v jeho moci, řekl jsem, — a tak jemu nedávej vinu, žes od něj čekalo víc. Kajetán dovede dát klid, to je pravda, ale jenom tam, kde je toho zapotřebí nakrátko. Když se někdo zlobí, nebo když má někdo strach, když potřebuje překonat bolest nad něčím, co už se stalo, nebo smutek, který se v něm právě usadil. Ale člověk přece nemůže potkávat mlžného koně den co den a jen z toho si brát klid. Když je něco špatné pořád, musí se změnit to, co je špatné.

— Ale jak já mohu změnit to, co je špatné u nich doma? řeklo Oranžové okno nešťastně. — Já jsem jenom okno, nic víc. Umím se dívat dovnitř i ven, vidím do pokojů, ba i do lidí, vím o nich mnoho věcí, ale nemohu jim to říct. Oni nerozumí ani vlastnímu dítěti, jak mohou slyšet mě?

— To jen k tobě mohu mluvit, řeklo Oranžové okno, — k tobě a lidem, jako jsi ty. A Honzíkově večer vyprávět pohádky.

— Tak mu je vyprávěj dál, řekl jsem, — i to je dobré, dokud nevíme nic lepšího. Vyprávěj mu je dál a já se zatím poohlédnu, kde by byla dobrá rada.

A rychle jsem se vydal pryč, abych už ukončil tu řeč.

Před kamským pláckem jsem zahnul vlevo a u mostku přes Čertovku jsem se zastavil.

— Kam běží modrá liška? řekl jsem potichu do tmy skrze železné zábradlí. Ale ze tmy se neozvalo nic, jen voda od kola měkce mlaskala.

Přelezl jsem na lávku, zapískal kousek kapří písničky a hodil do vody kamínek. A zase nic, hladina se ani nepohnula, jen barevné listí po ní plavalo a lepilo se na lopatky mlýnského kola jako zlaté penízky.

Přelezl jsem tedy zase zpátky a vydal se přes Kampu ke Kamennému mostu. A pak se mi ulevilo. Byli tam oba, vodník Václav Vaněček i malostranský Valenta.

— Dobrý večer, řekl jsem, — a pozdravpánbu, Valento.

— Vítám tě, řekl Václav Vaněček a Valenta pravil, — i tebe pozdravpánbu.

Pak jsem jim vypověděl celou naši starost. Poslouchali pozorně, a jen jsem skončil, povídá Valenta: — Tady může pomoci jenom Velebný Vavřinec. Ten ví, co nikdo neví. Myslil jsem si, že to tak dopadne, a tak jsem jen pokýval hlavou.

— Nebudeme tu klábosit, řekl Valenta, — jdu se za ním podívat hned. A už se hrnul k řece.

S podzimem, kdy je všude vlhko, bývají totiž vodníci náramně čilí.

Stáli jsme s Václavem Vaněčkem dál v listí u vody a poklidně hovořili, však jsme se neviděli už dobu. Vaněček mě neopomněl počastovat šňupcem z březové tabatěrky, a jen jsme si spolu kýchli, pochválil: — To, panečku, hlavu protáhne.

— A rozum zbystrí, dodal jsem já, protože tu nebyl Valenta.

Barevné listí plulo kolem nás, v proudu při kraji, točilo se ve vírech a vracelo se v protiproudech, jako živý koberec barev a zlata. A pak se ta listnatá hladina roztoupila právě před námi a vynořila se Valentova hlava, až se mu pár lístků na čepici přilepilo.

A za ním vystoupil sám staroměstský vodník Vavřinec Velebný, ze stříbrných vousů si listí vytrásal.

Překvapilo mě a potěšilo, že se stařešina pražských vodníků rozhodl přijít osobně, a taky jsem to hned řekl, jen jsme se pozdravili.

— Velebný Vavřinec se dostavil, prohlásil na to Valenta, — protože se jedná o moc vážnou věc. A tu on ti musí vysvětlit sám. Staroměstský vodník se opravdu díval velice vážným pohledem, ještě vážnějším, než jsem kdy u něj pamatoval.

— Všechno už vím, pronesl svým pomalým, klidným hlasem, — a znám i pomoc. Není ale lehká, a proto dávejte dobrý pozor, abyste to mohl správně říci dál.

— To vaše Oranžové okno je z těch, která umí sama vidět, dovnitř i ven? ujistil se potom.

Jenom jsem kývl hlavou, protože se mi od napětí hlas v prsou zadrhl.

— Dobrá, řekl spokojeně Vavřinec Velebný. — Pak se může této své moci vzdát pro ty, kdo za ním bydlí, propůjčit jim ji pro krátký čas. A oni uvidí, co dříve neviděli, a to, co znají, ukáže se jim z mnoha jiných stran. Budou vidět sami do sebe, i do myšlenek svého dítěte. A to by jim mělo pomoci.

Vavřinec Velebný se odmlčel, ale stále se tvářil převelice vážně a já jsem věděl, že ještě neřekl to nejdůležitější. Mlčel jsem tedy také a jen se na něj upřeně díval. V tichu bylo slyšet větřík, který v korunách stromů sílil a snášel kolem nás celé spršky listů.

— Ale přesto, pokračoval teď starý vodník ještě o poznání vážněji, — přestože jim svou moc předá jen pro jednu chvilku, jen na kratičký čas, už se mu nikdy nevrátí. Zůstane navždy obyčejným oknem jako tisíce oken ostatních.

— A přitom se může stát, dodal svým nejvážnějším hlasem, — že ti, co za ním bydlí, tu příhodnou chvilku nevyužijí. Že uvidí, ale neudělají nic. Potom se nic nezmění, ale Oranžové okno přesto o svou sílu přijde. A jeho oběť bude nadarmo.

Díval jsem se do země a přemýšlel, jestli tohle mám Oranžovému oknu vůbec říct. A tak jsem si ani nepovšiml, že hvězdy mezitím zmizely a podzimní oblohu zatáhly mraky.

— Řekl jsem, že rozhodování bude těžké, ozval se ještě Vavřinec Velebný. A dodal, jako by znal mé myšlenky: — Ale musíte to Oranžovému oknu říci. Má právo vědět, co může udělat. A má právo se rozhodnout, že to neudělá. To je jeho věc. Vaše věc je říci, co jste slyšel.

A potom se staroměstský vodník otočil a vstoupil pomalu do listů vodní hladiny. Ještě než se docela ponořil, zůstal na chvíli stát.

— Dobrý podzim vám všem, ozval se jeho hlas, teď už jasný a přátelský.

— Dobrý podzim i tobě, řekli oba vodníci najednou.

A také já jsem to řekl.

My všichni, kdo se známe, zdravíme se takhle v podzimní čas. Je to dobrý a prastarý zvyk těch, kdo mají rádi podzim, pro jeho čirý a zároveň zamlžený jas, pro jeho promísené barvy a vůně. Pro Malou Stranu je podzim dobou nejkrásnější. Malá Strana je krajem stromů. Stromy ji obklopují ze všech stran, prorůstají

mezi jejími domy a paláci, vybuchující všude do měkkých a pestrých podzimních odstínů. A tak tu podzimní pozdrav má svou velikou vážnost.

Pozdravil jsem proto ještě oba malostranské vodníky a také oni za mnou zpozvdáli volali: — Dobrý podzim i tobě.

Zvedl se vítr a nesl celé hrsti suchého listí, metl je harašivě po zemi, a když jsem došel na konec své cesty, rozpršelo se potichu a hustě. Vítr hnal kapky proti Oranžovému oknu, a jak po něm stékaly, zdálo se, že okno pláče.

— Něco se musí stát, ozval se jeho hlas, jako by prasklé sklo drnčelo. — Vyprávělo jsem Honzíkovi pohádky, ale už je ani neposlouchá. Jestli jsi mi nepřinesl radu, asi se smutkem rozpuknu.

Stál jsem v tom mrhlení, díval se vzhůru a dost nejistým hlasem vyřizoval, co jsem se právě dozvěděl.

Ale Oranžové okno se kupodivu rozzářilo tím nejveselejším světlem a zacinkalo jasným skleněným hláskem: — Tak přece, ozvalo se, — už jsem mělo strach, že nebude žádné pomoci. To mám opravdu velikou radost.

Díval jsem se chvíli překvapeně.

— Ale to pro tebe znamená, řekl jsem velmi těžce, — že se nebudeš moci dívat tak, jak to umíš právě ty, potom budeš jenom obyčejné okno!

— Nikdy nebudu obyčejné okno, když tohle udělám, odpovědělo Oranžové okno s nebývalou důrazností. — Obyčejné bych bylo, kdybych neudělalo nic, to bys měl vědět.

— Ale oni třeba té chvílky nevyužijí, třeba se vůbec nic nestane, třeba tím nikomu ani nepomůžeš, přesvědčoval jsem je dál.

— To není moje věc, pravilo Oranžové okno, — moje věc je udělat, co mohu.

Věděl jsem, že má pravdu, ale přece jenom jsem si nedovedl představit, že bychom si spolu už nikdy nemohli vyprávět. A tak jsem to zkoušel dál.

— Vavřinec Velebný přece také říkal, že máš právo se rozhodnout, že to neuděláš!

— Chtěl jsi pomoci mně a Honzíkovi a udělals, co bylo možné, řeklo Oranžové okno vážně, — tak buď rád. Teď je řada na mně.

A ostatně, dodalo potom, — já si to do zítřka ještě všechno promyslím.

Přestal jsem naléhat, i když jsem věděl, že to s tím rozmyšlením říká asi jenom tak, aby už byl klid. A že dávno ví své. Bylo to totiž velice moudré okno.

Zůstal jsem pak ještě dlouho do noci stát v podzimní plískanici a povídali jsme si tím nejprátelejší způsobem za celou dobu, co jsme se znali.

Oranžové okno zářilo po všechn ten čas veselým, teplým, klidným oranžovým světlem a už ani slza deště po něm neskanula. Možná to bylo tím, že vítr přestal hnát dešťové kapky. Ale já vím, že tak spokojené a šťastné už jsem je neviděl po celou řadu dní, ba snad ještě nikdy.

Když jsem šel domů, bylo už k půlnoci a déšť mi dávno promáčel vlasy, boty i kabát.

Byl velice mlžný večer a šel jsem pomalu Kampou. Bílá mlha voněla svou zvláštní vůní a byla nejhustší toho roku. Tak hustá, že z ní lidé vystupovali až docela blízko vás a hned zase mizeli, jako by je někdo začaroval. Tak hustá, že se v ní cesta ztrácela, a museli jste se držet světla luceren, jestli jste chtěli někam dojít.

Já jsem chtěl dnes dojít k Oranžovému oknu, ale byl jsem rád, že mohu pomalost své chůze přičíst hustotě mlhy. Nijak jsem nespěchal dozvědět se, jak všechno dopadlo.

Uplynulo deset dní od onoho posledního večera s Oranžovým oknem a po těch deset dní jsem na Kampu nev kročil.

Hned prvního dne z těch deseti zašel jsem za panem Koblihou a všechno mu vypověděl. Řekl jsem mu o Honzíkovi a jeho opuštěnosti, o tom, jak Oranžové okno spolehlo na pověstnou moc mlžného koně Kajetána a jak to podle jeho přání nedopadlo, i o pomoci a radě staroměstského hastrmana Vavřince Velebného. A požádal jsem pana Koblihu, aby po deset dní dával pozor, jak to půjde dál s Honzíkem i s jeho tatínkem Janem a maminkou Evou.

Věděl jsem dobře, že Oranžové okno udělá to, co mu Vavřinec Velebný poradil. Věděl jsem dobře, že až přijdu příště za ním na Kampu, najdu je už docela jiné, prázdné a neschopné se dívat. A tak jsem chtěl nechat přejít určitý čas, abych se alespoň dozvěděl, jestli jeho oběť nebyla nadarmo.

— Desátého dne, řekl jsem panu Koblihovi, — přijdu zase na Kampu. A u Oranžového okna se setkáme.

A tak jsem teď šel, ponořen v husté mlze jako ztracená loď, od jednoho matného světla ke druhému, tiše a pomalu, oddělen od všeho světa kolem.

Ale ať jde člověk jak chce pomalu, přece jednou musí dojít tam, kam měl namířeno.

Blížil jsem se k domu, kde Oranžové okno bydlí, a náladu jsem neměl nikterak klidnou. Tu se v mlze vynořil tmavý obrys lidské postavy, napřed plul mlhou ke mně zdálky, beztvárný a neslyšný jako nějaký duch, pak byl tmavší a skutečnější, až se přede mnou zhmotnil v postavu pana Koblihy.

— Dobrý podzim vám přeju, řekl pan Kobliha, — čekám tu dobře hodinu. Chtěl jsem s vámi mluvit dřív, než dojdete k Oranžovému oknu, je to tak lepší.

A pak mi vyprávěl, že Oranžové okno se opravdu vzdalo své moci, aby pomohlo Honzíkovi v jeho smutku a samotě.

— Vypadá to moc dobře, chválil pan Kobliha. — Už přes týden pozoruju, jak ten kluk okřívá, to byste se nestačil divit. A řekl bych, že to může mít trvání, mínil pan Kobliha rozvážně, — oni se zkrátka naučili vidět dovnitř i ven, to je to.

Byl jsem rád, že to má tak dobrý konec a že všechno nebylo nadarmo. A taky mě kdesi uvnitř hřálo, že i já jsem svou troškou přispěl k pomoci a že to pan Kobliha ví. Ale přece jenom jsem se zeptal poněkud nejistým hlasem, jak je to teď s Oranžovým oknem.

— Inu toť se ví, řekl pan Kobliha, — že to není jako dřív. Je to teď okno jako každé jiné, ve dne se leskne, večer svítí, jak to tak bývá. Ale přece jenom, něco na něm je — no však uvidíte sám. Já vám chtěl jen tohle všechno říct napřed, abyste se dovedl na Oranžové okno dívat vesele, i když ono už se nedívá na vás.

— A teď běžte sám, zakončil pan Kobliha náhle, — já se ještě stavím na nějaké to pivo, třebas tam potom taky dojdete. Potrásl mi rukou a začal mizet do mlhy. Když se v ní docela rozplynul, ozval se ještě jeho hlas: — Možná že tam taky někoho potkáte.

A potom už jsem byl sám. A nezbývalo mi než urazit poslední kousek cesty.

Oranžové okno toho večera ještě nesvítilo, a tím víc jsem viděl, jaká se s ním udála změna. Lesklo se hladce a cize, tvrdě a mlčenlivě, jen se v něm odráželo světlo blízké lucerny. Díval jsem se na ně smutně a nevěděl jsem, jestli mám k němu promluvit. Tolik dní jsem na tuhle chvíli myslel, a přece jsem nebyl připraven.

Nevím, jak dlouho jsem tu byl, nehybný a tichý, s hlavou zvrácenou vzhůru,

když se kdesi dole ozvalo: — Dobrý večer. Velice nesmělým hláskem.

Podíval jsem se zase na zem – a vedle mě stál Honzík. Vypadal prochladle, nos mu zčervenal a choulil se do kabátku, ale oči měl zářivé a jiskřivé jako dvě teplá sluníčka. Díval jsem se do těch očí a smutek se ve mně začínal rozpouštět. Je to tak všechno správné, říkal jsem si.

Potom jsme prohodili pár slov a slyšel jsem, že i hlas má Honzík docela jiný, jasný a zvonivý samou veselostí. Poslouchal jsem to zvonění a začal se ve mně usazovat klid. Je to tak dobré, říkal jsem si.

— A ještě jsem vám měl něco říct, přerušil mě v myšlení Honzík.

— Víte, já to jinak nikomu neříkám, ani klukům ne, ani mamince a tatínkovi, je to moje tajemství. Ale pan Kobliha povídal, že vy to máte slyšet.

A potom vystoupil na špičky a zašeptal s důležitou důvěrností: — Moje okno mi teď vypráví pohádky úplně každou noc. A říká, že některé jste vymyslel vy sám. A že mu budete vyprávět jistě ještě další.

Stál jsem chvíli překvapen, až se ve mně začala ozývat převeliká radost.

— Dobrou noc, řekl mezitím Honzík a zmizel v domě.

Chvilku poté se Oranžové okno teple rozzářilo, ale jinak zůstalo slepě neživé, podobné desítkám jiných oken. Ale jenom podobné, něco na něm přece jenom bylo docela jiného než na všech ostatních. Třeba jenom to, že to bylo moje Oranžové okno a že o něm vím všechno to, co jsem vám tu napsal.

A já jsem mu začal vyprávět, protože teď jsem věděl, že mě slyší. A věděl jsem, že za ním budu i nadále přicházet s každou pohádkou, kterou vymyslím, s každým příběhem, který stojí za vyprávění.

Byla už noc, a mlha byla stále stejně hustá.

— Dobrý podzim, zavolal jsem ještě nahoru.

A když jsem udělal pár kroků, zdálo se mi, že slyším slabounký hlas, jako by o sklo zazvonil: — Dobrý podzim i tobě.

Hlas tak slabounký a tichý, že jsem nevěděl, jestli se mi to třeba jenom nezdá. A ten hlas mě provázel mlžnou cestou, možná slyšitelný, možná jen ve mně.

Dobrý podzim.

Dobrý podzim.